

Symposium

Förlags- och Bokmarknadskunskap

23/3 2023

PLATS:

Institutionen för Kulturvetenskaper, LUXB251

BESKRIVNING:

Den 23/3 2023 anordnar vi på Förlags- och Bokmarknadskunskap på Lunds Universitet ett symposium om forskning och undervisning inom förlags- och bokmarknadskunskap (Publishing studies). Vi ställer oss frågan var forskningen om förlag och bokmarknad samt bokkultur egentligen befinner sig i dag, i Sverige och internationellt, och vilka utmaningar och möjligheter den står inför. Symposiet vänder sig till forskare inom fältet, men även studenter på grund- och kandidatkursen i Förlags- och Bokmarknadskunskap är inbjudna som åhörare.

PROGRAM:

- 11.00 Välkommen v. Sara Tanderup Linkis (Lund) och Julia Pennlert (Borås)
- 11.15 Kristina Lundblad (Lund): *Behövs förläggare? Och vad gör de egentligen? Några historiska perspektiv på utgivningsproblematiken och dess framtid*
- 11.45 Molly Uhlmann Lindberg (Lund): *Riktiga böcker. Print-on-demand-bokens genombrott*
- 12.15 Paus (lunch)
- 13.15 Ann Steiner (Uppsala): *Kvalitetslitteraturens förlag*
- 13.45 Johanne Gormsen Schmidt (Köpenhamn): *Æstetik og praksis på Forlaget Basilisk*
- 14.15 Fika
- 14.45 Karl Berglund (Uppsala): *Från såld bok till strömmad minut. Om bokmarknadens nya affärsmodeller*
- (Paus)
- 15.30 Paneldebatt om förlagsutbildning. Med Christian Lenemark (Göteborg), Ragni Svensson (Stockholm) och Sara Kärrholm (Lund). Moderator: Julia Pennlert (Borås).
- 16.30 Avslutande diskussion: Vad är förlagsstudier i dag? v. Sara Tanderup Linkis och Julia Pennlert

---

Arrangör: Sara Tanderup Linkis, Förlags- och Bokmarknadskunskap, Lunds Universitet

Kontakt och anmälan: sara.tanderup_linkis@kultur.lu.se

Samlade abstrakts

Kristina Lundblad (Lund): *Behövs förläggare? Och vad gör de egentligen? Några historiska perspektiv på utgivningsproblematiken och dess framtid*

Forskning i fältet förläggande, eller i vilket akademiskt ämne som helst, kan resultera i en avhandling, och avhandlingen kan ges ut i bokform av någon som tar på sig utgivningsjobbet. Forskaren förvandlas då till författare, avhandlingen till en bok, och den som sköter bokens produktion och utgivning blir förläggare. Emellertid måste den som skrivit avhandlingen vanligtvis betala hela kalaset själv. Är det då verkligen tal om förlag, förläggande och förläggare? Och hur förändras frågeställningen om boken ges ut digitalt, eller om det inte är en avhandling utan en roman? Presentationen ger en inblick i bokutgivningens historia, och beskriver den förändring som begreppet förlag har genomgått. Relationen mellan teknik och ekonomi tas upp, och kopplas till frågor om den föreställningsvärld som omgärdar författare, böcker och litteratur.

Kristina Lundblad är docent och lektor i bokhistoria på Lunds Universitet.

Molly Uhlmann Lindberg (Lund): *Riktiga böcker. Print-on-demand-bokens genombrott*

Jag vill presentera en delstudie ur mitt pågående avhandlingsarbete, som ska handla om svenska egenutgivare 1938–2000 och de former förhållandet mellan författare, förlag och bok tog sig under tidsperioden. 1997 håller författarna Lars Forssell, Peter Curman och Jan Myrdal en presskonferens där de meddelade att de skulle ge ut sina böcker med hjälp av den nya tekniken print-on-demand (PoD). PoD, digitaltryck, innebar att mycket små bokupplagor enkelt kunde printas ut, vilket minimerade den ekonomiska risken för den som ville tillgängliggöra en text i bokform.

Förläggeri är en ekonomisk verksamhet som bygger på risktagande. Print-on-demand, som lovade riskfri, lättillgänglig och billig bokproduktion för amatörförfattare utmanade på så sätt det traditionella förläggeriets fundament. Vilka argument användes för och emot print-on-demandtekniken i debatten? Vilka strategier använde de tre etablerade författarna i sin presskonferens för att särskilja sig från de privatpersoner som redan hade börjat använda sig av print-on-demand för att ge ut böcker? Jag fokuserar på den debatt som fördes i tidskriften *Författaren*, men tittar också okända författares egna vittnesmål, som ofta står att finna i för- och efterord i deras egenutgivna POD-utgåvor.

Genom att introducera ett bokhistoriskt perspektiv på frågor om förläggare- och författarroller vill jag bidra till de förlagshistoriska och litteratursociologiska fälten.

Molly Uhlmann Lindberg är doktorand i bokhistoria på Lunds Universitet.

Ann Steiner (Uppsala): *Kvalitetslitteraturens förlag*

Utifrån rapporten *Skilda världar* (2022) är presentationen en diskussion om förlagens villkor i Sverige och vad det innebär att vara stor eller liten på marknaden. Detta sätts i relation till olika debatter och åsikter om vad de stora förändringarna i branschen innebär för litteraturen – och är den svenska diskussionen alltför driven av ett entreprenörsideal?

Ann Steiner är docent och lektor i litteraturvetenskap på Uppsala Universitet.

Samlade abstrakts

Johanne Gormsen Schmidt (Köpenhamn): *Æstetik og praksis på Forlaget Basilisk*

Præsentation om dansk forlagshistorie og de små forlags betydning i det danske forlagslandskab samt sammenhængen mellem den litterære tradition, som Basilisk skriver sig ind i og viderefører, og den måde de rent praktisk har kørt forlaget på og ageret i offentligheden.

Johanne Gormsen Schmidt är ph.d. i litteratur och ekstern lektor på Köpenhamns Universitet.

Karl Berglund (Uppsala): *Från såld bok till strömmad minut. Om bokmarknadens nya affärsmodeller*

Allt sedan den moderna bokmarknaden etablerades har förlagens grundidé varit att sälja böcker för att göra vinst. Om boken sedan läses en gång, tio gånger eller inte alls har inte spelat någon avgörande roll för förlagen eftersom de redan har fått betalt. Handlingen att sälja och köpa böcker är i ekonomiskt hänseende frikopplad från handlingen att läsa dem. Med de affärsmodeller som används av bokströmningstjänsterna har detta förändrats. Plötsligt får förläggare och författare inte betalt per såld bok utan per strömmad minut. Det här en förändring som kan komma att få stor betydelse för framtida publiceringsbeslut, men också för hur litteratur skrivs från första början. Med hjälp av storskalig läsardata från Storytel diskuterar jag ett antal sådana potentiella effekter.

Karl Berglund är docent och biträdande lektor i litteraturvetenskap på Uppsala Universitet.

Paneldebatt om förlagsutbildning:

Hur utbildar vi förläggare och förlagsredaktörer? Kan man lära sig litterär redigering, och vilka kunskaper behövs för framtidens förläggare? Vi diskuterar erfarenheter, utmaningar och framtidsperspektiv för förlagsutbildning i Sverige. Med representater från utbildningar i redaktionellt arbete och förlagskunskap från Göteborg, Stockholm och Lund.

DELTAGARE:

Christian Lenemark, docent i litteraturvetenskap och lektor i litteraturvetenskap med inriktning mot medier och redaktionell praktik på Göteborgs Universitet.

Ragni Svensson, universitetslektor och lärare i förlagskunskap på Stockholms Universitet.

Sara Kärrholm, docent i litteraturvetenskap och universitetslektor i förlags- och bokmarknadskunskap och digitala kulturer på Lunds Universitet.

MODERATOR:

Julia Pennlert, universitetslektor i biblioteks- och informationsvetenskap, Högskolan i Borås.

